

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou a porovnáním románů *Tráva zpívá* (1950) od britské spisovatelky Doris Lessingové a *Hanebnost* (1999), jehož autorem je původně jihoafrický spisovatel J. M. Coetzee. Obě díla zobrazují základní problémy regionu Jižní Afriky, kterými jsou rasismus a kolonialismus, respektive jeho přetrvávající důsledky. Jejich vznik však dělí téměř půl století, během kterého došlo k zásadním společenským proměnám, což se významným způsobem odráží v obsahu, formě i celkovém vyznění obou děl.

Vlastní analýze románů předchází podrobný přehled koloniální a postkoloniální historie regionu s důrazem na Jihoafrickou republiku a Zimbabwe, kde se příběhy odehrávají. Zvláštní pozornost je věnována historii prvních bílých kolonizátorů, kteří vytvořili dnešní etnickou skupinu Afrikánců, a jejich boji za nezávislost na Britském koloniálním impériu, neboť právě tento prvek narušuje obvyklý pohled na postkoloniální literaturu.

Po stručném úvodu do literárního díla obou spisovatelů, poskytnutí jejich zásadních biografických informací a synopsí zkoumaných románů následuje část práce, která je věnována literárně-kritickým teoriím. Některé základní pojmy a koncepty postkoloniálních teorií vytvořených renomovanými autory, jakými jsou Edward Said, Gayatri Spivak a Homi Bhabha, jsou konfrontovány se specifickým charakterem jihoafrického kolonialismu tak, jak se odráží v obou dílech i v životě jejich tvůrců. Jako hlavní kritický zdroj je použito teoretické dílo francouzské autorské dvojice Gilles Deleuze a Félix Guattari. Práce podrobně představuje a aplikuje jejich koncept deterritorializace a minoritní literatury.

Další obsahová analýza je zaměřena na rozdílné dobové okolnosti vzniku a děje románů a staví do popředí kontrast mezi modernistickým pojetím Doris Lessingové, jejíž hlavní hrdinka je zaměřena výhradně sama na sebe a na nenávisť vůči svému okolí, a postmodernistickými úvahami hlavních postav Coetzeeova románu, které hledají cesty ke

smíru, a jejichž životní příběhy v sobě skrývají značný filozofický přesah. Ten je potom podrobně přezkoumán opět s použitím kategorií ‘deteritorializace/reteritorializace’ a ‘stávání se zvířetem’, které formulovali ve svých filozofických úvahách Gilles Deleuze a Félix Guattari.

Závěrečná část analýzy se zabývá porovnáním kritického přijetí románů v době a v zemi jejich vzniku, neboť i to je důležitá část existence literárních děl, která zároveň odráží i jejich, za daných okolností nevyhnutelný, společenský a politický význam.